

21394 - حکم نماز در مسجدی که در آن قبر قرار دارد

سوال

آیا نماز در مسجدی که در آن قبر هست، صحیح است؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

نماز در مسجدی که در آن قبر وجود دارد جایز نیست و واجب است قبرهایی که در مسجد قرار دارد نبش شده و بقایای اجساد به قبرستان‌های عمومی منتقل شود و بقایای هر جسد در قبر خاص خودش قرار داده شود. باقی ماندن قبر در مسجد جایز نیست؛ فرقی نمی‌کند قبر یکی از اولیاء یا هر کس دیگری باشد، زیرا رسول الله ﷺ از چنین کاری نهی نموده و یهودیان و نصرانیان را که چنین می‌کنند نفرین کرده است. از رسول الله ﷺ ثابت است که فرمودند: **خداوند یهودیان و نصرانیان را لعنت کند؛ [آنان] قبرهای پیامبران‌شان را مسجد قرار دادند** - عائشه - رضی الله عنها - می‌گوید: ایشان [امتش را] از اینکه چنین کنند، برحذر می‌داشت. به روایت بخاری (۱۳۳۰) و مسلم (۵۲۹).

و هنگامی که ام سلمة و ام حبیبه - رضی الله عنهما - درباره‌ی کلیسایی که در حبشه دیده بودند، سخن گفتند که در آن تصاویری وجود داشت، پس رسول الله ﷺ فرمودند: **آنها هرگاه شخص صالحی درمی‌گذشت بر قبر او مسجدی می‌ساختند و آن تصاویر را می‌کشیدند؛ آنان بدترین مخلوقات نزد الله هستند** متفق علیه (بخاری: ۴۲۷ و مسلم: ۵۲۸).

همچنین می‌فرماید: **کسانی که پیش از شما بودند، قبور پیامبران و نیکوکارانشان را مسجد قرار می‌دادند. آگاه باشید! قبور را مسجد نگردانید چرا که من شما را از آن نهی می‌کنم** به روایت مسلم (۵۳۲) از جناب بن عبدالله بجلی.

پیامبر ﷺ در این احادیث از مسجد قرار دادن قبور نهی نموده و کسانی را که چنین می‌کنند لعنت کرده‌اند و بیان نموده‌اند که آنان بدترین مردمان هستند، بنابراین باید نسبت به این کار هشدار داد.

واضح است که هر کس نزد قبری نماز گزارد آن را مسجد قرار داده است و کسی که بر روی قبر مسجد بسازد، قبر را مسجد قرار داده است؛ بنابراین واجب است برای اجرای دستور رسول الله ﷺ و برای اجتناب از لعنت پروردگار، قبور را از مساجد دور ساخت و قبور را در درون مساجد قرار نداد. زیرا چه بسا وقتی مردم در مسجدی که در آن قبر هست نماز بگذارند، شیطان برای آنان دعای مردگان یا به فریاد خواندن آنان یا نماز یا سجده برای مردگان را زیبا جلوه دهد و در نتیجه

در شرک اکبر گرفتار شوند، و این یکی از اعمال شرک‌آمیز یهودیان و نصرانیان است که مخالفت با آنان و دوری از راه و روش غلط آنها واجب است.

اما اگر این قبرها پیش از مسجد وجود داشته، سپس بر آن مسجد ساخته‌اند، بر اساس سخن اهل علم، واجب است که برای از بین بردن اسباب شرک و سد ذریعه، آن مسجد را ویران کنند زیرا مسجد جدیدتر از قبور است.

و الله ولی التوفیق.